

Pauselijk bezoek aan Israël verenigt vijanden

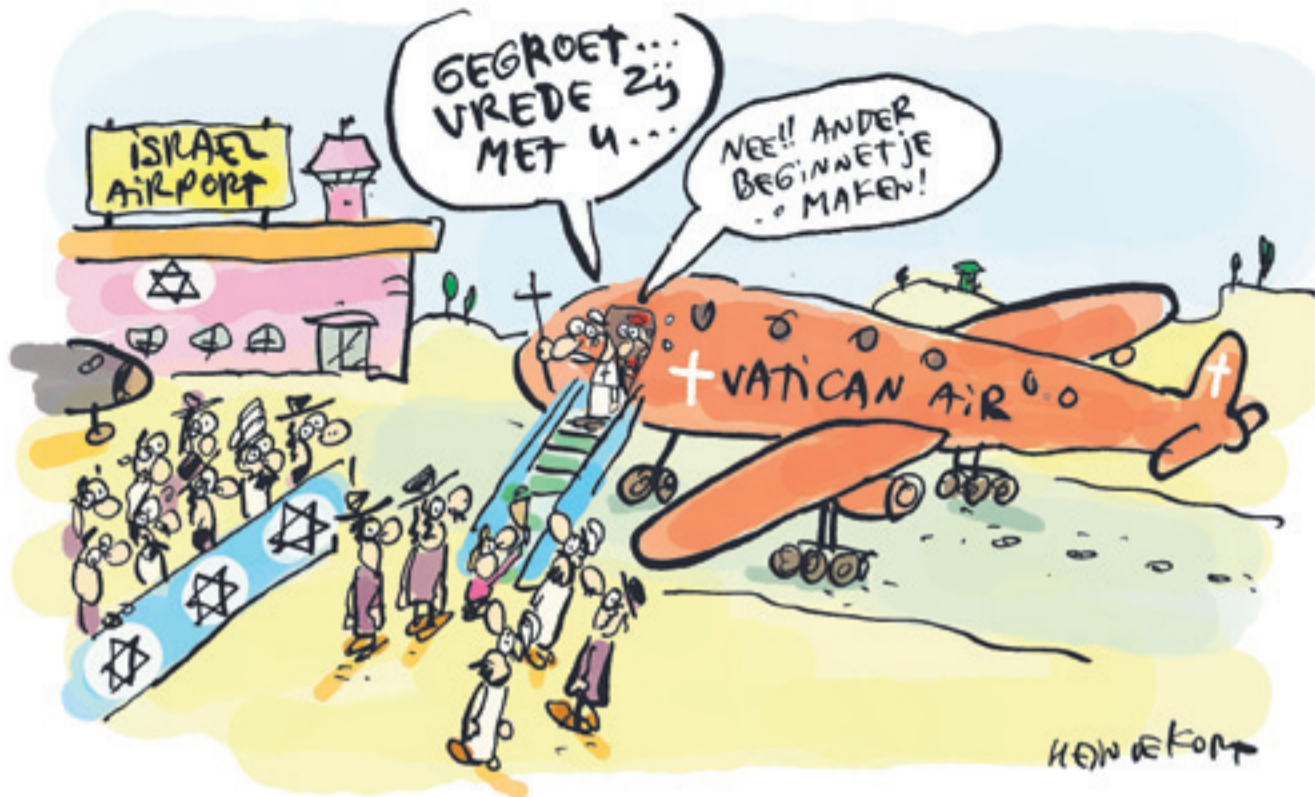
Gezwoeren vijanden in het Midden-Oosten zijn voor even eensgezind in hun opluchting wanneer Franciscus weer naar Rome vliegt

Leo Kwartan

Met zijn bezoek aan Jeruzalem krijgt paus Franciscus voor elkaar wat geen wereldleider is gelukt. Voor even zijn de gezwoeren vijanden in het Midden-Oosten eensgezind, in hun ongemak welteverstaan. Orthodoxe joden, seculiere Israëlische nationalist, Hezbollah's en Palestijnse extremisten, ze zullen opgelucht ademhalen wanneer de Heilige Vader maandagavond weer naar Rome vliegt. Niet dat er sprake is van een persoonlijke afkeer. Franciscus is bijvoorbeeld nooit lid geweest van de Hitler Jugend, zoals Benedictus XVI. Anderzijds zal hij zich niet ontpoppen als de eerste vriend van Israël in het Vaticaan.

Het is meer dat Franciscus' aanwezigheid de bestaande conventies in het Midden-Oosten op hun kop zet. Decennialang worden de conflicten nu al gedomineerd door islam en jodendom. De religieuze dogma's op basis waarvan messianisten, kolonisten, jihadbaarden en Gods partijgangers elkaar beschimpen, terroriseren en onthoofden hebben een ritueel, haast vertrouwd karakter gekregen. Het christendom wordt vermalen in deze orgie van haat. Miljoenen Iraakse, Syrische, Egyptische en Palestijnse christenen zijn inmiddels verdreven en wonen nu in Europa of de VS.

En dan is daar opeens Franciscus. Als een verloren gewaande zoon verschijnt hij in Jeruzalem, de plek waar Jezus gekruisigd en verzezen is, om de wereld in herinnering te roepen dat dit voor christenen de heiligste plaats op aarde is. Ofwel, dat joden en moslims niet het religieuze alleenrecht hebben in deze regio. In reactie daarop wordt de paus met nauwelijks verholen vijandigheid bekeken als een ongewenste 'party spoiler'. Het is niet dat ze hem willen belemmeren in zijn religieuze missie, maar het zijn de

politieke implicaties van zijn bezoek die hun als graten in de keel steken.

Het duidelijkst is dat in Libanon. Daar is een politieke rel uitgebroken nadat de maronitische patriarch, Bishara Al-Ra'i, aankondigde de paus tijdens diens bezoek te willen vergezellen. Sinds 1948 verkeert Libanon in staat van oorlog met Israël, dat wordt beschouwd als symbool van onrecht en bezetting. Er geldt een totale boycot van de zionistische entiteit. Wie dat negeert, is een verrader. Aldus repte de Hezbollah-gezinde pers van een historische zonde mocht de patriarch zijn zin doordrijven.

Al-Ra'i verdedigde zich met de woorden: 'Mijn leider, de leider van onze kerk, komt naar het land van de patriarch. Moet ik dan thuisblijven?' Hij heeft gelijk. Hij vertegenwoordigt meer dan een miljoen gelovigen in de regio. Als hij moet wachten tot Hezbollah Jeruzalem veroverd heeft voordat hij er zelf heen

Hezbollah kookt van woede en zou de patriarch het liefst per raket naar Tel Aviv sturen

mag, kan hij beter een Amerikaans paspoort aanvragen. Hezbollah kookt intussen van woede. Het liefst zouden ze de patriarch per raket naar Tel Aviv sturen. Hun hele wapenarsenaal wordt gelegitimeerd door hun rol als zelfverklaarde verzetsstrijders tegen Israël.

In Israël zelf voert extreem rechts een hetze tegen het pauselijk bezoek. Seculiere en religieuze activisten, doorgaans niet elkaars beste vrienden, zijn verbreed in hun haat. Kerken worden ontheiligd met graffiti als 'Jezus is vuilnis', een speelse variant op de behandeling die moskeeën doorgaans ten deel valt.

Orthodoxe joden storen zich aan de mis die de paus zal opdragen in de kamer van het laatste avondmaal. Deze bevindt zich boven het graf van koning David. Ze vrezen ontheiliging en — God verhoede — onteigening, mocht de Israëlische regering de katholieke kerk een plezier willen doen.

Seculiere ultranationalisten confronteren de paus liever met de dubieuze rol van het Vaticaan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voor hen is de paus per definitie een antisemiet en moslimvriend die met de terroristen van Hamas gemeen heeft dat hij Israël het liefst ziet verdwijnen.

Feit is dat het Vaticaan pas in 1994 diplomatieke relaties met Israël aanging. Feit is ook dat het Vaticaan nooit Israël's soevereiniteit over Jeruzalem heeft erkend, maar pleit voor internationalisering van de stad om de christelijke heiligdommen te waarborgen — een standpunt waarvan geen Israëliër enthousiast wordt.

Gelukkig brengt de paus ook hoop. In de eerste plaats voor de christenen in het Midden-Oosten, de grote verliezers van de 21e eeuw. Ze zijn zelfs vergeten door het christelijke Westen, dat met zijn steun aan de Syrische oppositie de ogen sluit voor het afpersen en vermoorden van christenen door moslimrebellenen. De paus onttrekt hun lot voor even aan de vergetelheid.

Ook de Palestijnen hebben hooggespannen verwachtingen. Dat de paus eerst Bethlehem bezoekt en daarna pas Tel Aviv, wordt uitgelegd als politieke steun. President Abbas heeft alvast geclaimd dat Jezus een Palestijn was. En waarom ook niet? Een extra bondgenoot kan nooit kwaad als de vijanden in het Midden-Oosten dadelijk weer het rijk alleen hebben.

Leo Kwartan is arabist en werkzaam als adviseur voor bedrijven die opereren in het Midden-Oosten.

